
**Opvolging engagement en actieplan begrijpend lezen
2019-09-01**

De voorbije jaren kreeg Vlaanderen een aantal signalen dat het niet goed gesteld is met de competentie begrijpend lezen van Vlaamse kinderen en jongeren: PIRLS en PISA-resultaten geven aan dat Vlaanderen op het vlak van begrijpend lezen internationaal achteruit gaat in de rankings en dat we minder goede lezers tellen. Andere onderzoeken brengen aan het licht dat het opleidingsniveau van ouders een belangrijke rol speelt in begrijpend leesresultaten en dat er een grote kloof is tussen goede en slechte lezers. Schoolteams hebben moeite om die kloof te dichten. De pedagogische begeleidingsdienst van Katholiek Onderwijs Vlaanderen engageert zich dan ook de komende jaren om - verder en intenser - in te zetten op begrijpend lezen en het tij te doen keren.

We engageren ons om lerarencompetenties met betrekking tot begrijpend lezen in en buiten het vak Nederlands te verhogen via vorming en materialen, en om de pedagogische begeleiders verder te professionaliseren met betrekking tot begrijpend lezen en door hierrond constructief in gesprek te gaan met onderzoekers, andere onderwijsverstrekkers en educatieve uitgeverij.

1. Evidence-informed werken

We vergeleken de resultaten uit PIRLS met onze eigen IDP-proeven en de peilingsresultaten. We zochten verklaringen o.b.v. eigen ervaringen, doorlichtingsverslagen en de synthese van de onderwijsinspectie.

Op basis van die analyse kwamen we o.a. tot de vaststelling dat de scores voor leesvaardigheid afhankelijk zijn van de tekstsoort/teksttype en het al dan niet aanbieden van meerdere teksten waaruit informatie moet worden gecombineerd: leerlingen hebben vooral moeite met het combineren van informatie uit meerdere teksten of uit een combinatie van tekst en beeld. Ze vinden het ook moeilijk om met de informatie aan de slag te gaan in nieuwe contexten (bijvoorbeeld geschikte informatie selecteren voor een bepaalde opdracht of een nieuw beeld bedenken om de inhoud van de tekst duidelijk te maken). Opvallend is ook dat ze soms moeite hebben met het bepalen van het centrale thema, met de structuur van een tekst ...

Op 20 februari 2018 bestudeerden en analyseerden we met de taalbegeleiders het Vlaamse PIRLS-rapport en vergeleken de resultaten met de bevindingen van de begeleiders in de scholen.

Uit deze gezamenlijke reflectie kwam o.a. naar voren dat scholen soms geïsoleerd inzetten op bepaalde acties (zoals bv. leesmotivatie of leesstrategieën) en daardoor de totaalaanpak uit het oog verliezen. Daarnaast kunnen leraren meer werk maken van transfer naar niet-taalklassen. In het kleuteronderwijs zijn reeds grote stappen gezet naar meer aandacht voor geletterdheid, maar niet alle leraren/scholen staan even ver in het implementatieproces.

Intussen organiseerden we ook verschillende studiedagen om concreter met de resultaten aan de slag te gaan. Op 10 oktober 2019 bijvoorbeeld stelde Carlijn Pereira van de Taalunie het actieplan van de Taalraad voor, stelde Goedele Vandommele van het Centrum voor Taal en Onderwijs de studie van de VLOR voor en bestuurden we ook het Nederlandse rapport van o.a. Houtveen. Op basis daarvan ontwikkelden we een placemat en een model voor differentiatie in leesonderwijs.

Onder andere naar aanleiding van deze bevindingen zetten we, naast specifieke acties i.v.m. begrijpend lezen, ook in op ondersteuning van scholen om een gedragen talenbeleid uit te werken. We doen dit bv. in de vorm van een themapagina, een ondersteunend model, suggesties om het proces aan te pakken.

Op die manier garanderen we een grotere impact op langere termijn en de realisatie van een écht leesbeleid.

In november 2019 verscheen een artikel in ons tijdschrift *In Dialoog* waarin we de wetenschappelijke inzichten samenbrengen en een kader voor leesbeleid aanreiken. We geven de komende jaren vormingen aan directies hierover.

2. Bij nieuwe leerplannen: niet overladen, en ruimte te geven voor lezen/leestijd

De leerplannen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen bieden heel wat houvast voor horizontale en verticale leerlijnen voor begrijpend lezen. De nieuwe leerplannen zijn een hefboom voor krachtiger, kwaliteitsvoller leesonderwijs. Het gaat om goed uitgebalanceerde leerplannen die richting geven én ruimte laten, en de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school(team) faciliteren.

Het leerplan voor basisonderwijs **Zin in leren! Zin in leven!** is bedoeld als een flexibel leerplanconcept dat vanuit een duidelijke visie kwalitatieve, inhoudelijke bouwstenen aanreikt op basis waarvan de school haar onderwijs kan ontwerpen. Zin in leren! Zin in leven! is een leerplanconcept dat een evenwicht nastreeft tussen voorschrijvend en beschrijvend zijn. Op die manier biedt het:

- houvast voor de school bij de realisatie van het leerplan in de praktijk,
- duidelijkheid en helderheid wat betreft de minimaal te realiseren doelen en - daaraan verbonden - een goed zicht op de inhoudelijke beleidsruimte die er is,
- mede-eigenaarschap over het leerplan bij scholen en leraren
- ondersteuning bij de professionele ontwikkeling van schoolteams in functie van hun leerplankundige taak en
- duurzame onderwijsverbetering.

In de leerlijn voor begrijpend lezen van Zin in leren! Zin in leven! gaat het verwerken van talige en niet-talige boodschappen hand in hand met leesstrategieën en het genieten van (voor)lezen. We leggen de lat hoog: leerlingen moeten aan de slag met allerlei teksten uit verschillende media en vanaf 9 jaar verwachten we ook dat leerlingen informatie uit meerdere bronnen kunnen verwerken.

ZIN IN LEVEN

CONCEPT LEERINHOUD BIB SUPPORT

SCHRIJFTELIJKE TAALVAARDIGHEID (NEDERLANDS)

Taalontwikkeling / Schriftelijke taalva... / TOan1

Een schriftelijke boodschap verwerken

VOOR DOEL VOLGENDO DOEL

Illustraties Begrippen OD/ET

Informatie herkennen en selecteren (in instructies, schema's, tabellen en informatieve teksten uit tijdschriften en andere media)

Informatie ordenen, verbinden of samenvatten (uit verhalen en informatieve teksten uit kinderliteratuur, schoolboeken en andere media)

Informatie beoordelen (uit verhalen, brieven, uitnodigingen en reclame teksten uit verschillende media)

De kleuters kunnen een opdrachtkaart "lezen": zo weten ze waar ze aan het werk moeten, welke opdracht ze hebben, hoeveel keer ze naar bronnen moeten, wat ze al reeds kennen.

De leerlingen herkennen oorzaken van luchtverontreiniging in teksten op het internet.

1

Ook in **secundair onderwijs** vormen de nieuwe leerplannen een kwaliteitskader dat inzet op een eigen visie, maar ook een identiteitskader dat de unieke identiteit van een school in de diverse samenleving versterkt en ondersteunt. Zo garanderen we voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. We versterken het eigenaarschap van scholen die met eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. We laten tevens ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, en bieden structuur waar nodig.

¹ Fragment uit het leerplan Zin in leren! Zin in Leren!: ontwikkelveld 'taalontwikkeling', ontwikkelthema 'schriftelijke taalvaardigheid', generiek doel 'een schriftelijke boodschap verwerken' met bijhorende leerinhouden

In de leerplannen van het secundair onderwijs is er expliciete aandacht voor leesvaardigheid en dat zowel in de doelen als in de pedagogisch-didactische wenken. Daarin wordt ingezet op het lezen van fictie en non-fictie, op zakelijk-functioneel lezen en op literair lezen. Lezen staat niet enkel 'op zich', maar er worden verbanden gelegd met andere vaardigheden, met andere aspecten van taal en cultuur.

In de leerplannen Nederlands eerste graad zijn doelen geformuleerd die met begrijpend lezen te maken hebben:

lpd 2 A De leerlingen bepalen het onderwerp, de globale inhoud, de hoofdgedachte en de hoofdpunten van gesproken en geschreven teksten.

lpd 3 A De leerlingen selecteren relevante informatie in gesproken en geschreven teksten.

lpd 4 De leerlingen verwerken relevante informatie uit een beperkt aantal bronnen en brengen die gestructureerd samen.

lpd 8 A De leerlingen lezen en beluisteren verschillende soorten artistiek-literaire teksten.

lpd 9 A De leerlingen verwerken hun (lees)ervaring met ondersteuning van elementaire en narratieve concepten bij het lezen en beluisteren van artistiek-literaire teksten:

- verwoorden hun mening, gedachten en gevoelens
- duiden de interactie tussen waarneming (lezen, luisteren) en gedachten en gevoelens.
- erkennen het belang van die teksten voor zichzelf en de eigen leefwereld*
- verbinden de teksten met zichzelf en de eigen leefwereld
- gaan respectvol om met individuen en groepen*

Afbakening

- het verloop en de structuur volgen: de verhaallijn;
- de hoofdgedachte achterhalen;
- op personages, ruimte en tijd, fictie en non-fictie reflecteren;
- het doel aangeven (van de kunst- en cultuuruiting);
- het samenspel van het lezen of beluisteren, het doel en het onderwerp onderscheiden en beschrijven.

lpd 2 B De leerlingen bepalen het onderwerp, de globale inhoud, de hoofdgedachte en de hoofdpunten van gesproken en geschreven teksten.

lpd 3 B De leerlingen selecteren relevante informatie in gesproken en geschreven teksten.

lpd 8 B De leerlingen verwoorden hun gedachten en gevoelens bij het lezen en beluisteren van verschillende soorten artistiek-literaire teksten.

lpd 9 B De leerlingen verwerken hun (lees)ervaring met ondersteuning van elementaire en narratieve concepten (zie afbakening) bij het lezen en beluisteren van artistiek-literaire teksten.

Afbakening

Elementaire en narratieve concepten:

- het verloop volgen: de verhaallijn
- de hoofdgedachte achterhalen: thema of onderwerp
- personages, ruimte en tijd situeren

- onderscheid fictie en non-fictie herkennen en benoemen
- het doel aangeven (van de kunst- en cultuuruiting)

Aan het verwerven van de leesstrategieën en het onderscheiden van soorten teksten met hun specifieke doelen wordt in de leerplannen heel wat aandacht besteed. Eén van de uitdagingen voor leesvaardigheid is bijvoorbeeld leerlingen kritisch te leren lezen en daarbij de gepaste leesstrategie in te zetten.

Naast het leerplan Nederlands zetten ook de leerplannen vreemde talen (Frans in bao, Frans en Engels in so) in op lezen en leesstrategieën. De leerplandoelen zijn dan ook, waar mogelijk, gelijk geformuleerd. Leesstrategieën en de eerste leerplandoelen voor begrijpend lezen zijn hetzelfde. Door in alle talen en de niet-taalvakken op dezelfde manier te werk te gaan kunnen we de leesvaardigheid van leerlingen beter stimuleren en makkelijk transfer leggen.

3. Nascholings- en begeleidingsaanbod

Bij de implementatie van die leerplannen zetten we in op het verstevigen van een kennisbasis en praktisch handelen rond begrijpend lezen van leraren: een goede leesdidactiek is een noodzakelijke voorwaarde om leerlingen te laten groeien in begrijpend leesvaardigheid en zo te komen tot goede en vlotte lezers. We gaan daarvoor rechtstreeks aan de slag met het vormen van leraren in nascholingen begrijpend lezen, het uitwisselen van goede praktijken en ervaringen tijdens lerende netwerken begrijpend lezen en het coachen op de klasvloer. Concreet wordt er ingegaan op belangrijke ingrediënten voor een goede begrijpend leesdidactiek, op aandacht voor zwakke of moeilijke lezers en differentiëren voor deze doelgroepen, en op evaluatie van en opvolging van begrijpend lezen doorheen de lagere school en eerste graad secundair onderwijs. Per schooljaar bereiken we op die manier 200 leraren, die op hun beurt de lerarenteams van hun scholen rond dit thema versterken.

Nascholing 'Sterke en gemotiveerde lezers!' 2018-2019

Nascholing 'Sterke en gemotiveerde lezers!' 2018-2019				
Sessie 1	Sessie 2	Sessie 3	Sessie 4	Sessie 5
Inspiratiedag	Lerend netwerk	Lerend netwerk	Coachen op de klasvloer	Coachen op de klasvloer

In het schooljaar 2019-2020 richten we trainingen in voor leraren:

Korte inhoud: In deze training oefen je in het maken van onderwijsarrangementen die het begrijpend lezen van leerlingen stimuleren. We bedenken dus niet alleen typisch leesactiviteiten, maar ook activiteiten waarbij leesdoelen worden nagestreefd via muzo, wereldoriëntatie, wiskunde ... Ook evaluatie van leesvaardigheid komt aan bod. Je gaat naar huis met veel ideeën die je verder kan uitwerken en uitproberen in je klaspraktijk.

² Foto van het lerend netwerk uit de nascholing 'Sterke en gemotiveerde lezers!' in Hasselt

Doelgroep: leraren ontwikkelleeftijd 6-9 en 9-12
Aan het eind van deze training:
– weet je hoe een onderwijsarrangement met leesdoelen binnen ZILL vorm kan krijgen;
– heb je veel inspiratie om onderwijsarrangementen met leesdoelen uit te werken;
– heb je zin om met onderwijsarrangementen met leesdoelen aan de slag te gaan.

Elk schooljaar organiseren we een ‘Dag van het Nederlands voor de 1ste graad B-stroom’. Met die dag rond leesvaardigheidsonderwijs in de B-stroom willen we begeleiders en leraren Nederlands van die eerste graad B en begeleiders en leraren basisonderwijs met concrete praktijkvoorbeelden inspireren en stimuleren om hun leesonderwijs nog verder uit te bouwen, want hoe beter en liever de leerlingen lezen, hoe meer kansen ze hebben op studiesucces.

In de verschillende regio’s zijn er vormingsdagen en vormingsmomenten waar lezen aan bod komt, bv. Dag van het Nederlands in Kortrijk.

Voor 2020-2022 dienen we bij de Vlaamse overheid een aanvraag tot **prioritair naschoingsproject** in. Het gaat om een innovatief project rond leesbeleid waarbij interactie in de leesactiviteiten centraal staat en waarin leraren worden geprofessionaliseerd door middel van ‘blended learning’³.

4. Gericht ondersteunen (en opnemen in begeleidingsplannen)

Naast nascholingen zijn ook **materialen** ontwikkeld om leraren breed te ondersteunen in een optimale leesdidactiek: zo werd de kijkwijzer begrijpend lezen ontwikkeld, met aandachtspunten voor een goede begrijpend leesdidactiek via een positief leesklimaat, een goede ondersteuning en gepaste leesactiviteiten. Ook de kijkwijzer leermiddelen kan leraren ondersteunen bij het kiezen voor materialen en methodes waarin op een goede manier aandacht gaat naar het verhogen van talige competenties, waaronder leesvaardigheid.

Positief, veilig en rijk leerklimaat	
1	flexibele organisatie (bv. klasoverschrijdend lezen)
2	teamwork (bv. co-teaching)
3	frequent bibliotheekbezoek
4	doorgaande lijn vanaf de jongste kleuters tot de oudste leerlingen (bv. voor interactief voorlezen)
5	gevarieerd aanbod aan tekstsoorten met veel authentieke teksten uit de leefwereld van de leerlingen (kinderliteratuur, internetbronnen...)
6	uitnodigend leesklimaat door inrichting (bv. boekenhoek) en aanpak (bv. boekpromotie)
7	voldoende leestijd (minimaal 20 minuten per dag)
Betekenisvol leren	
8	aandacht voor integratie : leesmotivatie, vlot lezen én begrijpend lezen
9	verbinding tussen lees- en schrijfonderwijs
10	autonomie voor leerlingen in boekenkeuze, strategische aanpak, verwerking ...
11	duidelijk leesdoel vooropgesteld door de leraar of bepaald door de leerlingen
12	veel kansen om betekenisvol te lezen (bv. lezen omdat de leerling iets moet doen met de informatie uit de tekst, omdat de leerling interesse heeft in het onderwerp van de tekst ...)
13	kwaliteitsvolle instructie- en ondersteuningsmomenten voor, tijdens en/of na het lezen aangepast aan de noden van individuele leerlingen
14	veel oefenkansen waarin het geleerde wordt herhaald of toegepast in andere contexten – extra oefenkansen voor zwakkere begrijpend lezers
15	hardop denkend voordoen (= modeling) door de leraar: hoe je om met teksten, met leesstrategieën, met opdrachten bij een tekst ... ?
Ondersteuning en interactie	
16	feedback over product (bv. de juiste antwoorden op de vragen) én proces (bv. goed dat je eerst naar de tussentitels keek)
17	leerling-leerling interactie voor, tijdens en/of na het lezen

4

Leraren worden via onze **nieuwsbrief** regelmatig op de hoogte gebracht van de uitgewerkte materialen en krijgen er tips voor de klaspraktijk.

De **praktijkvoorbeelden** die worden uitgewerkt bij het leerplan *Zin in leren! Zin in leven!* tonen heel concreet hoe leraren effectief kunnen werken aan begrijpend lezen.

³ Blended learning is een doordachte combinatie van face-to-face onderwijs met vormen van computerondersteund leren via een online omgeving met digitaal materiaal en tools (Graham, 2006). Face-to-face leren en online leren vullen elkaar steeds aan en verrijken elkaar.

⁴ Fragment uit de kijkwijzer begrijpend lezen

Specifiek voor **anderstalige nieuwkomers** ontwikkelden we een brochure *ZILL met AN* waarin tips te vinden zijn om te werken aan lezen met leerlingen die anderstalige zijn, anders-gealfabetiseerd zijn, minder ervaring hebben met boeken ...

Ook het **extra contingent (taal)begeleiders** dat zich bezighoudt met het verhogen van competenties van scholen en leraren rond taal, focust zich op acties rond begrijpend lezen. Zij doen een aanbod aan scholen en schoolteams om hun werking rond begrijpend lezen ondersteunen. In 2018-2019 gingen 30% van de ondersteuningsvragen aan taalbegeleiders specifiek over begrijpend lezen.

Zij wendde de resultaten van bijvoorbeeld IDP-toetsen of een taalscreening als handvat aan om inzicht te krijgen in de leesvaardigheid van de leerlingen op een school of klas en zo een krachtig leesbeleid te ontwikkelen. Ze ondersteunen scholen om in het kader van hun eigen kwaliteitsontwikkeling deze data in te zetten.

Werken met een project in verband met een specifieke inhoud heeft veel voordelen zoals de mogelijkheid voor begeleiders om zich te specialiseren, om Vlaanderenbreed aan expertise- en materiaalontwikkeling te doen en om een bepaalde problematiek bij scholen in de schijnwerpers te plaatsen. Na drie schooljaren projectwerking merken we dat we verder en gericht werk moeten maken van disseminatie naar andere begeleiders en van verbreding van de eigen expertise.

Intensieve trajecten met impact tot op de klasvloer begeleiden vraagt veel tijd en competentie van de taalbegeleiders. Die investering loont echter. Het vraagt blijvende aandacht om voldoende op de klasvloer te komen.

6

In het **begeleidingsplan 2018-2021** geven we expliciete aandacht aan begrijpend lezen:

7

⁵ Fragment filmpje begrijpend lezen: een school aan de slag met LIST (nieuwsbrief 14 december 2017)

⁶ Fragment uit het jaarverslag PB 2017-2018

⁷ De begeleidingscirkel focust op de opdrachten die de begeleider prioritair opneemt vanuit het begeleidingsplan. De begeleidingscirkel lees je van binnen naar buiten.

Strategisch doel 3.6.2 stelt: *Het schoolteam creëert een krachtige taalleeromgeving met het oog op de ontplooiing van de volledige persoon van de lerende.*

Daarbij horen ook operationele doelen waaraan actieplannen gekoppeld zijn:

- *De pedagogische begeleidingsdienst ondersteunt schoolteams bij het uitbouwen van een krachtige taalleeromgeving voor het verwerven van de schooltaal Nederlands.*
- *De pedagogische begeleidingsdienst ondersteunt schoolteams bij het uitbouwen van een krachtige taalleeromgeving die lerenden toelaat niet-talige leerinhouden optimaal te verwerven.*
- *De pedagogische begeleidingsdienst ondersteunt schoolteams bij het uitbouwen van een krachtige leesomgeving.*

Om dat te realiseren **professionaliseren** we onze (taal)begeleiders:

- Intervisie nieuwe (taal)begeleiders
- Vlaanderenbrede nascholingsdag voor taalbegeleiders + naverwerking in regionaal overleg
- Vlaanderenbreed overleg Nederlands bao
- Regionale vormingsdagen i.v.m. leerplanimplementatie
- Verzamelen en uitwisselen van literatuur op een digitaal platform voor (taal)begeleiders
- Aanbieden van basispresentaties voor vaak terugkerende vragen zoals evalueren van leesvaardigheid, aanvankelijk lezen, begrijpend lezen bij moeilijke lezers ...

Op regionale overlegmomenten doen taalbegeleiders samen met andere begeleiders aan expertise-ontwikkeling en -deling. Ook gaan ze samen naar scholen in het kader van een breed leesbeleid.

5. Meer voorlezen, vrij lezen, goede instructies, inzetten op leesstrategieën, gevarieerd leesaanbod i.s.m. bibliotheken, stimuleren van lezen buiten de school ...

In de voorgaande punten werd duidelijk hoe wij aan de slag gaan met elementen van een effectieve didactiek.

Verder kiest Katholiek Onderwijs Vlaanderen er resoluut voor dat 'elke leraar een taalbewuste leraar' geen holle leuze blijft: naast inzetten op een goede begrijpend leesdidactiek wanneer de focus Nederlands of taal is, ondersteunen we basisscholen en secundaire scholen om in te zetten op het verhogen van de taalvaardigheid en het **creëren van leeskansen wanneer ook andere (vak)doelen in de focus staan**. Niet het aantal uren dat aan Nederlands wordt besteed, is van cruciaal belang, wel hoe het vak Nederlands samen met alle andere vakken effectief inzet op het belang van taal en de informatieverwerving en -verwerking van alle leerlingen versterkt.

Taal, leren en denken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zo zoekt taalgericht vakonderwijs naar mogelijkheden om leren en taal aandacht te geven in alle lessen. De (vak)inhoud staat voorop en daarover lezen, praten en schrijven leerlingen en leraren met elkaar in (vak)taal. Aandacht voor taal betekent dan dubbele winst. De leerling leert enerzijds beter de (vak)inhouden en anderzijds neemt de taalontwikkeling toe door een betere communicatie over en in de (vak)inhouden. Een **website** taalgericht vakonderwijs (<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/taalgericht-vakonderwijs>) werd ontwikkeld om leraren en begeleiders daarbij te ondersteunen. Daarnaast is een **Tool Taalgericht Onderwijs** beschikbaar zijn voor scholen met daarin o.a. 10 concrete werkvormen hoe je met lezen aan de slag kunt in de niet-taalles.

Fiche 54: (PRIKKELENDE) AFBEELDING BESPREKEN VÓÓR HET LEZEN
Kijk wijzer

Beschrijving
De leerlingen bekijken een grafiek of een foto over het onderwerp van de tekst. Ze vertellen met hun eigen woorden wat die afbeelding bij hen aan voorkennis oproept.

Voorbeeld
Bij de start van de les wiskunde krijgen de leerlingen een beeld van een spiegeling. De leerlingen bespreken met elkaar wat ze zien. Achteraf lezen ze in het handboek de definitie en zoeken ze de gelijkenissen met wat ze op voorhand gevonden hadden.

Extra ondersteuning
Ik geef een hulppkaart met items die in het antwoord aan bod moeten komen.

T
• Leerlingen activeren om verbanden te zoeken tussen afbeelding en tekst.
• Strategieën aanbieden om het begrip te verhogen.

T
• Aanzetten tot praten over leerinhouden.

C
• Voorkennis oproepen.
• Kennis bij de leefwereld van de leerlingen laten aansluiten.

8

6. Leesprestaties in kaart brengen

Wij hanteren zelf als begeleidingsdienst de resultaten van onze IDP-toetsen om een vinger aan de pols te houden m.b.t. de leesprestaties van onze scholen. Die IDP-toetsen worden intussen herwerkt tot een **evaluatiebox** (<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/evaluatiebox-basisonderwijs>) :

- De evaluatiebox biedt aan het eind van het vierde en het zesde leerjaar valide en betrouwbare begrijpend leestoetsen aan. Met behulp van deze toetsen krijgen scholen niet alleen een beeld van de mate waarin hun klassen en leerlingen de verschillende leerplandoelstellingen met betrekking tot begrijpend lezen beheersen, ook krijgen ze een idee van de mate waarin de begrijpend leesvaardigheid in hun school met hun populatie afwijkt van een referentiegroep van scholen met een gelijkaardige leerlingpopulatie.
- De evaluatiebox biedt ook de mogelijkheid om de evolutie van de begrijpend leesvaardigheid van de schoolpopulatie op te volgen, aangezien de valide en betrouwbare begrijpend leestoetsen aan het einde van het vierde en het zesde leerjaar verschillende jaren na elkaar kunnen worden afgenomen, steeds met de mogelijkheid om te vergelijken met de referentiegroep.
- Sedert 2017 herhalen we ook steeds enkele items waardoor we over de jaren heen evoluties kunnen opvolgen.
- Naast de gevalideerde en gestandaardiseerde toetsen begrijpend lezen ondersteunen verschillende instrumenten in de evaluatiebox de leerkrachten bij het breed in kaart brengen van de leesvaardigheid van hun leerlingen en de daarmee samenhangende factoren zoals (algemene) taalvaardigheid, leesmotivatie, strategiegebruik ... Deze instrumenten worden nog verder aangevuld.

Intussen onderzoeken we ook of we voor het **secundair onderwijs** gestandaardiseerde proeven zullen ontwikkelen, zodat secundaire scholen gebruik kunnen maken van deze gegevens om de kwaliteit van de leerplanrealisatie te monitoren.

7. Gesprek met educatieve uitgever e.a.

De begeleidingsdienst gaat in gesprek met relevante partners.

Uitgevers hebben met hun (taal)methodes (Nederlands, vreemde talen en niet-taalvakken) immers een middel in handen om de effectieve leestijd te verhogen én om leraren te inspireren met betekenisvolle, krachtige leestaken.

⁸ Fiche uit de Tool Taalgericht Onderwijs (TTO)

De begeleiding van Katholiek Onderwijs Vlaanderen organiseerde een 'Internettendag begrijpend lezen' (26 april 2018). Die dag werd massaal bijgewoond en positief onthaald en krijgt een vervolg. De sense of urgency van het thema werd voor iedereen duidelijk. Daarnaast werden de uitgevers op de hoogte gebracht van onze visie op goed leesonderwijs en gaan wij op vraag steeds in dialoog met uitgevers om optimale leestaken te ontwikkelen. Dit overleg gebeurt bv. naar aanleiding van de ontwikkeling van *Zin in leren! Zin in leven!* en de nieuwe leerplannen so.

9

We onderhouden ook onze contacten met **de Nederlandse Taalunie** (lid van de Raad van Bestuur, spreker op vormingsdagen ...) en met **Iedereen Leest** (bv. om mee te werken aan initiatieven rond leesbevordering). Concreet geven we samen met Iedereen Leest vormingen aan directies over leesbeleid met een focus op leesmotivatie en volgen onze begeleiders de scholen die werden geselecteerd in projecten rond leesbevordering verder op. Katholiek Onderwijs Vlaanderen is met een begeleider ook vertegenwoordigd in de **Taalraad** en in de werkgroep Nederlands naar aanleiding van de peilingen waar actieplannen rond begrijpend lezen worden uitgewerkt.

Uiteraard hebben we ook overleg met de **onderwijsinspectie**. We laten ons informeren over hun bevindingen m.b.t. leesonderwijs.

Tot slot zijn er contacten met **onderzoekers** (zowel van het PIRLS-onderzoek zelf als andere, taalkundigen, en via de Vlor), om maximaal geïnformeerd te blijven over de wetenschappelijke bevindingen m.b.t. ons leesonderwijs, ons werk zo te kunnen onderbouwen met het oog op een maximaal effect op de klasvloer, en op de vorming van onze leerlingen.

⁹ Fragment uit het jaarverslag Katholiek Onderwijs Vlaanderen 2017-2018